

Een PensioenPro-abonnee heeft dit artikel gedeeld, waardoor je het gratis kan lezen.

Meer PensioenPro lezen? [Registreer](#) je nu en lees gratis 5 artikelen per maand.

Arno Eijgenraam , Henk Bets • [Opinie](#) • PP

4 uur

Opinie | Uitstel kortingen maakt voor koopkracht relatief weinig uit

Het effect van uitstel van pensioenkortingen op de koopkracht is beperkt vergeleken met het te verwachten gebrek aan indexatie, rekenen Arno Eijgenraam en Henk Bets voor.

Over het wel of niet doorvoeren van pensioenkortingen volgend jaar is hevige discussie. Er wordt gesproken over uitstel, in verband met het nieuwe stelsel. Ook zijn er verschillende varianten van uitsmeren van kortingen: het maximum is tien jaar, maar de metaalfondsen kiezen waarschijnlijk voor ten hoogste drie jaar.

De suggestie dat het nieuwe stelsel kortingen kan voorkomen is vreemd. Een wezenlijk onderdeel van het akkoord is nu juist, dat pensioenen worden gekort bij de huidige dekkingsgraden beneden de 100%. Als het nieuwe

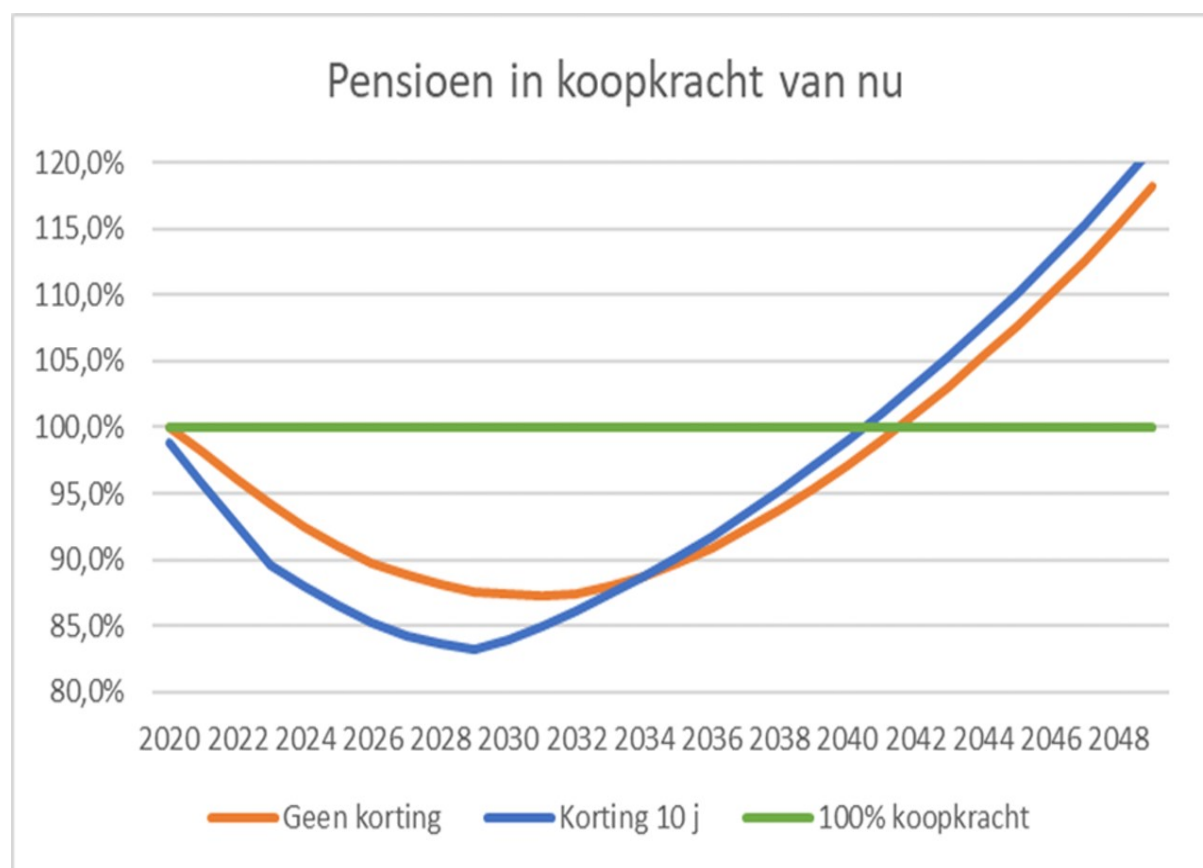
Arno Eijgenraam.

stelsel vandaag zou worden ingevoerd, dan is de pensioenkorting onmiddellijk een feit.

Een ander veel geopperd alternatief is om de pensioenkorting uit het huidige stelsel te schrappen en de pensioenen onverkort in 2022 het nieuwe stelsel te laten betreden. Maar bij fondsen met een dekkingsgraad van zo'n 90% geeft dat alleen maar twee jaar uitstel, zo blijkt uit onze berekeningen.

Effect op koopkracht

Uiteraard heeft een besluit om kortingen nu tijdelijk te schrappen wel invloed op de koopkracht. Wij hebben het effect hiervan doorgerekend. We hebben de koopkracht van een deelnemer als er nu gekort wordt vergeleken met de situatie waarin wordt afgezien van kortingen in het huidige stelsel. De resultaten zijn te zien in onderstaande grafiek.

De groene lijn representeert het ideaalplaatje van een pensioen dat meegroeit met de geldontwaarding. Bij zo'n pensioen blijft de koopkracht

in de loop der jaren gelijk. Er is koopkrachtverlies als een lijn naar beneden gaat en koopkrachtherstel als die afbuigt naar boven.

De verwachte koopkrachtontwikkeling bij de huidige regels is te zien in de blauwe lijn. Er wordt vanaf 2020 gekort en deze korting wordt uitgesmeerd over tien jaar. We zijn ervan uitgegaan dat dit een onvoorwaardelijke korting is.

Als er wordt ingegrepen en de kortingen gaan voor het huidige stelsel van tafel, dan is de oranje lijn het resultaat. Het koopkrachtverlies in de eerste jaren is dan gelijk aan de inflatie. Vanaf 2022 treden wel de kortingen op volgens de regels van het nieuwe stelsel ('terug naar 100%').

We zijn uitgegaan van een actuele dekkingsgraad van 90%, een inflatie van 2% en een rendement op de beleggingen van 3% boven de rekenrente. Dit komt redelijk overeen wat de nieuwe Commissie Parameters voorschrijft voor een gemiddeld groot pensioenfonds.

Als wordt uitgegaan van lagere rendementen of een hogere inflatie, dan wordt het verwachte koopkrachtverlies groter en duurt het herstel langer. De grafiek kan dus gezien worden als een realistisch, doch positief toekomstbeeld.

Argumenten voor en tegen

Uit de grafiek blijkt dat de argumenten voor en tegen in de discussie over pensioenkortingen op zich kloppen.

Het belangrijkste argument tegen nu korten is, dat het de koopkracht van ouderen aantast. Inderdaad zien we in de grafiek, dat de blauwe lijn (de koopkracht als er gekort wordt) in het begin sneller daalt dan de oranje lijn en ook nog eens lager uitkomt.

Het belangrijkste argument vóór korting is dat daarmee door de zure appel heen gebeten wordt en het fonds beter kan herstellen.

Henk Bets. Foto: Ruud Voest.

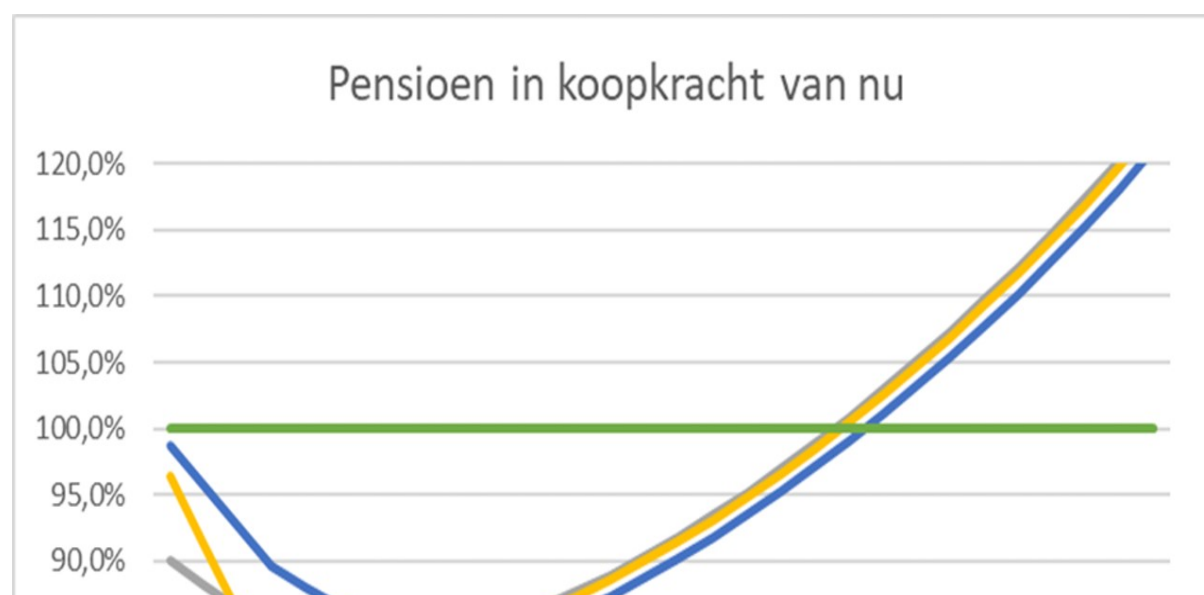
Dat zien we in de grafiek ook gebeuren. De blauwe lijn (met kortingen) buigt eerder af naar boven dan de oranje lijn (zonder kortingen). Na 2034 ligt blauw structureel boven oranje. Bovendien bereikt de blauwe lijn eerder de groene lijn. Dat is het moment waarop de koopkracht is hersteld naar de koopkracht van 2019.

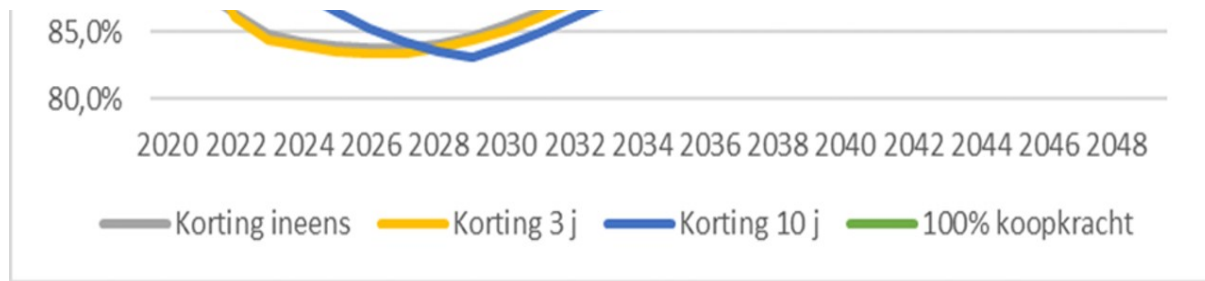
Het effect komt deels door het nieuwe pensioencontract: als er gekort wordt, levert dat een hogere dekkingsgraad op, waardoor ook meer geïndexeerd wordt. In bepaalde periodes is sprake van korting én indexatie die tegen elkaar inwerken.

Overeenkomst: koopkracht daalt

Maar waar de maatschappelijke discussie gaat over het verschil tussen beide lijnen, vragen wij aandacht voor de overeenkomst. Of er nu wel of niet gekort wordt, de komende tien jaar moeten gepensioneerden rekening houden met een verdere koopkrachtdaling van zo'n 15%. En daarna duurt het nóg tien jaar voordat dit weer hersteld is. Dit duurt voor de meeste gepensioneerden te lang.

Maakt het dan nog uit hoe snel er gekort wordt? Ook dat hebben we onderzocht. Dat is te zien in de volgende grafiek.

De blauwe lijn is dezelfde lijn als in de eerste grafiek, met spreiding over tien jaar. In de gele lijn is er sprake van spreiding over drie jaar en bij de grijze lijn wordt de korting ineens genomen.

Te zien is, dat een korting sneller doorvoeren (uiteraard) voor de eerste jaren leidt tot een groter koopkrachtverlies, van bijna 9% in het eerste jaar. Maar op langer termijn wordt dit beloond met een betere koopkracht, van zo'n 2,5% meer vanaf 2030.

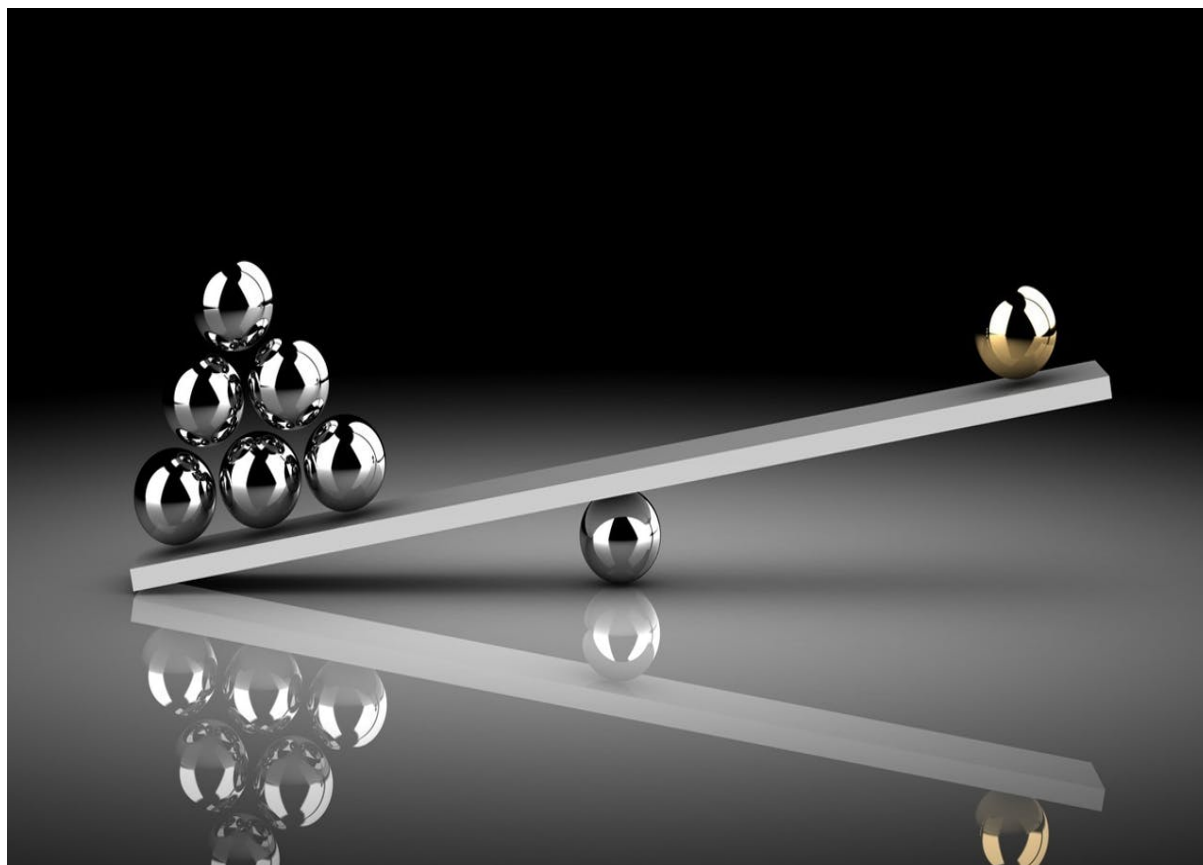
In alle varianten blijft er echter een serieus koopkrachtprobleem voor de komende vijftien jaar.

Overdreven?

Nu het effect van de kortingen op de koopkracht relatief beperkt is ten opzichte van het totale koopkrachtverlies, kan men zich afvragen of de commotie over de kortingen niet wat overdreven is. En of er niet teveel aandacht is voor het uitstellen ervan.

Puur technisch gesproken zijn wij geneigd die vraag met 'ja' te beantwoorden. Maar er is ook een emotionele kant aan het verhaal. Het feit, dat pensioenen ook nominaal in euro's gekort kunnen worden, blijkt desastreus voor het vertrouwen in het stelsel.

Toen in het pensioenakkoord is afgesproken om de bescherming van pensioenen tegen korting af te schaffen, is daar wel heel luchthartig overheen gestapt. 'Het is niet erg als pensioenen af en toe gekort moeten worden, omdat zonder bescherming gemiddeld naar verwachting betere resultaten bereikt kunnen worden', was de redenering. Dat blijkt Nederland toch anders te beleven.

Uitstel van kortingen heeft minder koopkracht-effect dan langjarig geen indexatie. Foto iStock.

Tekentafel

Conclusie: het pensioenakkoord moge dan een koopkrachtiger pensioen als ambitie hebben opgenomen, het zal een koopkrachtverlies van zo'n 15% in de komende tien jaar niet voorkomen en de gewekte verwachtingen over een koopkrachtig pensioen de komende twintig jaar niet waarmaken. Dat is niet de bedoeling, maar wel het effect van het pensioenakkoord.

Men moet zich serieus afvragen of het pensioenakkoord op dit onderwerp niet terug naar de tekentafel moet.

Wij zien overigens geen oplossing in het verhogen van de rekenrente als instrument. Bij een hogere rekenrente zal er op korte termijn een opleving zijn in de koopkracht. Maar bij een hogere rekenrente zal, volgens de afspraken in het pensioenakkoord, de nieuwe opbouw tegen een lagere prijs worden ingekocht, waardoor er minder geld bijkomt om dezelfde pensioenen te financieren. Bovendien is bij een hogere rekenrente het overrendement lager, waardoor er minder ruimte is voor herstel en indexatie.

Arno Eijgenraam is zelfstandig actuaaris. Henk Bets is directeur van Actuarieel Adviesbureau Confident en oprichter van www.UwPensioenInzicht.nl.

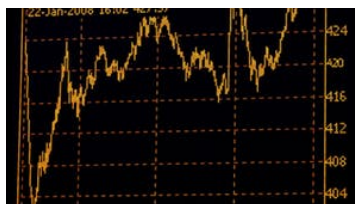
Ook een opinie-artikel bijdragen aan Pensioen Pro? Mail naar opinie@pensioenpro.nl.

Meest gelezen

Ruim veertig economen en prominenten pleiten voor hogere rekenrente

'Wanneer hij komt, zal de correctie op de lage rente snel zijn'

Tegenkrachten komen op gang tegen prominentenbrief rekenrente
